ומה אילו עבד כהן שברח ואשת כהן

שמרדה על בעלה הלא אוכלים בתרומה וזה

אינו אוכל שפיר קאמר להו אמר רבא היינו

דקא מהדרי ליה במתני' מפני שהוא קנינו

דאי בעי שקיל שארבעה זוזי מישראל ופסיל

ליה כל היכא דאיתיה ולרבי מאיר תינח עבד

כהן עבד ישראל מאי איכא למימר אמר רבי

שמואל בר רב יצחק מפני שמפסידו משפחה

כנענית אדרבה הרי הוא מתירו בבת חורין

יעבדא בהפקירא ניחא ליה זילא ליה שכיחא ליה פריצה ליה: ב**ותני** מיהאומר תנו גם זה

לאשתי ישמר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו

לאחר מיתה יתנו מנה לאיש פלוני ומת יתנו

לאחר מיתה: גב" אמר רב יצחק בר שמואל

בר מרתא משמיה דרב והוא שצבורין ומונחין

בקרן זוית במאי עסקינן אילימא בבריא כי צבורין מאי הוי הא לא משך ואלא בשכיב

מרע מאי איריא צבורין כי אין צבורין נמי דהא

יקיי"ל יסדדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורין

עח א מיי' פ"ו מהלי גירושין הלי כח ופ"ט ה"ב יב [כב] סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא מטיי נמן נוסיי נמן נוסיי מנד סעיי מין ה"]:

שם ב מיי פ"ו מהל׳ עבדים הל"ל סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי רסו סעיף : יוני

ב ג מיי׳ פ״י מהל׳ זכיה הל׳ א סמג עשין פט טוש״ע ח"מ סימן רנג סעיף יח:

בא ד מיי שם ופ"ח שם

הל' ב סמג עשין סב

מוש"ע ח"מ סי רנ סעיף ח: פב ה מיי שם פ"י הל' ח ממג עשין שם טוש"ע :ח"מ סימן רנג סעיף יח

פסקי רי"ד קא״ל. אמר רבא היינו דקאמרי ליה במתני׳ מפני

ו קאמור ליוו במונני מפני שהוא קנינו דאיבעי שקיל ליה ד' זוזי מישראל ופסיל ליה כל היכא דאיתיה. פי׳ בכל מקום שהוא ושוב אינו קנינו וכיון שיכול לפוסלו זולתי השליח נמצא שלא עשה לו השליח שום חובה: גרסי׳ בירושלמי (פ״א ה״ה) גוסי ביוושלםי (פיא היה) ר' יוחנן בעי הגע עצמך שהיה עבדו של קצין הרי הוא חוב לעבד הגע עצמך שהייתה אשתו של מוכה שחין הרי זה זכות לאשה אין . לך אלא כהדה (אלא) אילו מוכר את עבדו שלא מדעתו שמא אינו מכור והמגרש את אשתו שלא מדעתו^{d)} תינח עבד כהן שברח עבד ישראל מאי אירא למימר א״ר שמואל בר יצחק מפני א״ר שמפסידו משפחה כנענית אדרבה הוא מתירו בבת חורין עבדא ניחא ליה בהפקירא דזילא ליה שכיחא ליה פריצה ליה: מחני' האומר תנו גט לאשתי שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה תנו מנה פי׳ המורה תנו גט גרסיי ולא תן שלא מסרם ליד ירא זון שלא מטום ליו שליח בחייו לפיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר שמשעה ראשונה זכה לו השליח לעבד להיות משוחרר. לא יתנו לאחר מיתה דגיטא לא הוי עד דמטי גיטא לידיה וכי משחרר ופקע ליה רשותיה אבל תנו מנה לפלוני ומת משך ולא מצו יורשין הדרי בהו דדברי שכ"מ ככתוביז בווו דרבור של כו לכווובין וכמסורין דמי פי׳ ל) כשאומר תנו מנה לפלוני מנכסיי [מנה זה] נותנין מנה סתם אין נותנין חיישינן שמא מנה קבור קאמר ומסיק תלמודא והלכתא למנה קבור לא היישינן: אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה אמר במעמו שלשון קנה אמו רבא מסתברא מילתא דרב בפקדון אבל במלוה לא פי׳ פקדון דאיתיה בעיניה מצי לאקנויי לחבריה במעמד שלשתן ואע"ג דלא משך המקבל אבל מלוה דליתא במעמד שלשתן עד שימשוך המקבל: והאלקי׳ אמר רב אפילו במלוה וטעמא מאי פי׳ כיון דליתא בעין מ״ש

וכן בעלה כו'. לכך מברדה אילו עבר כהן שברדה אלו בעלה כו'. לכך מזכיר אשת כהן כלומר כמו שאתם מודים לי באשה שהוא חוב אודו לי נמי בעבד והא דמסיים נמי אבל באשה חוב הוא לה הכל מדברי ר' מאיר מדלא קאמר אמרנו לוב: עברא בהפקירא ניהא ליה. וא"ת עבד קטן ישראל דלא ניחא

ליה בהפקירא כדאמרי׳ בפ״ק דכתובו׳ (דף יא.) משום דלא טעים טעמא דאיסורא מאי איכא למימר וי"ל דמוד׳ ר"מ בעבד קטן ישראל וא"ת והא דקאמר התם והא קי"ל ודאי דעבדא בהפקירא ניחא ליה מנלן והא רבנן פליגי אר"מ ולית להו בהפקירא ניחא ליה וי"ל דמודו רבנן (כ) דניחא ליה בהפקירא אלא הכא גבי עבד לית להו לפי שהוא משועבד ורשות אחרים עליו וגדול הוא לו זכות של שיחרור משל הפקירה הבל גר שהין רשות החרים עליו להים: האומר תנו גמ. הי גרסי׳ תן גט זה ג אתיא מתני׳ כר״מ דוקאד אי נמי אפי׳ כרבנן ה וכגון שאינו מוסרו מיד ליד אלא מראהו לו ומצוה ליתנו והוא לא נטלו עד אחר מיתה אי נמי נטלו לאלתר ואפ״ה לא זכה העבד ונאמר דלא אמרי׳ תן כוכי אלא כשמוסר לשליח מיד ליד ואשמעינן במאי דנקט זה דאע"ג שהגט בעין וראוי לינתן בשעה שעושהו שליח והותחל כל כך מחיים אפ״ה לא יגמרו הדבר לאחר מיתה דאין גט לאחר מיתה אבל אור״ת־ דל"ג כלל זה דע"כ לא תנא זה במתני׳ לשום חידוש מדדייק בגמרא דמתני׳ בבריא דאי בשכ״מ מאי איריא

ווה אינו אוכל. משוחרר אינו אוכל: מפני שהוא קנינו. טעמא מאי עבד כהן שברח אוכל בתרומה מפני שהוא קנינו דכהן הלכך אי בעי ההוא כהן כשיברח עבדו שקיל ארבעה זוזי מישראל ומקני ליה ניהליה כל היכא דאימיה ושוב אינו קנינו ומיפסיל: ז**ילא ליה**. זוללה היא בעיניו

לזלזל בה לכל תאותו: ופריצה ליה. מתנהגת עמו בפריצות: בתבר' האומר מנו גע (ה) זה לחשתי גרסינן במתני׳. ולא גרסי׳ תן שלא מסרם ליד שליח בחייו לפיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר שמשעה ראשונה זכה לו השליח לעבד להיות משוחרר: לה יסנו להחר מיחה. דגיטא לא הוי עד דמטי לידיה וכי מטי לידיה הא מית ליה משחרר ופקעה ליה רשותיה: גבו' והוא שלבורים. מנה דקתני מתני׳ בלבורין ומונחין המעות עסקינן ואמר מנה זה תנו לפלוני: בברית. מתנת בריח במטלטלין יכול לחזור בו עד שימשוך ויורשו נמי מלי למיהדר ביה אליבא דמאן דלית ליה מצוה לקיים דברי המת יו במעמד שלשתן קנה. ולקמן" מפרש טעמא. ולבורין בעינן רב זביד לא אמר רב לסבר קנה אלא בפקדון דקני ליה כל היכא דאיתיה: שמא מנה קבור. יש לו בקרקע וההוא הוא דיהב ליה:

. דמו א"ר זביד לעולם בבריא וכדרב הוגא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב סמנה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמד שלשתן קנה רב פפא אמר לעולם בשכ"מ וכאידך דרב דאמר רב שכ"מ שאמר תנו מנה לפלוני מנכסי מנה זה נותנין מנה סתם אין נותנין חיישינן שמא מנה קבור קאמר הוהלכתא לקבורה לא חיישינן רב פפא מאי מעמא לא אמר כרב זביד

תנו אפילו כתבו נמי ואי תנא זה לאשמועינן שום חידוש אפילו מיירי בשכיב מרע לא ה"ל למימר כתבו ואין נראה לומר דהכי דייק אי בשכיב מרע הוה ליה למימני כתבו גע לאשמי ותנו שחרור זה לעבדי דהא כיון דלריך לשנות תנו שחרור זה " אין לו לתנא לשנות כתבו גט לאשתי ולהאריך בלשוןש : לא יתבו לאחר מיתה. וקמ"ל דאין גט לאחר מיתה אע"ג דבהדיא חנן בפרק מי שאחזו (לקמן ד' עב.) דאין גט לאחר מיתה הכא אינטריך לאשמועינן י' (בגט שחרור שגם אחר שכתבוהו לא זכה בו העבד ואפי? בגט אשה נמי אשמועינן) דאע"ג שמינה המגרש בחייו השליח " לא חשיב להיות כמותו אחר מותו כאילו הוא עצמו קיים אלא חשיב גט לאחר מיתה" והתם אשמועינן דאע"ג שבא הגט ליד האשה מחיים הוי גט אחר מיתה ואשמועינן נמי לישני דתני התם הי משמע מחיים והי משמע אחר מיתהים: תגנו שנה לפלוני ובת יתנו לאחר ביתה. למאן דמוקי לה בבריא ובמעמד שלשתן א"ל לומר דלדידיה רישא נמי איירי במעמד שלשתן ומיירי שהגט כבר בעין דאם אינו בעין אפי׳ בממון לא שייך מעמד ג׳ ואיירי שהאשה רולה בכך ואשמעי׳ דלא תקון מעמד ג׳ בשטר אלא בממון דאין נראה שיחלקו האמוראים ברישא דמתני׳ דמר מוקי לה במעמד שלשתן ומר בכתבו ותנו אלא בסיפא דוקא פליגי ומיירי רישא לכולהו בכתבו ותנו אפי׳ למאן דמוקי לה בבריא דלא שייך מעמד שלשתן ואע״ג דלא הוי רישא דומיא דסיפא אין לחוש דה״נ למאן דמוקי לה בשכיב מרע לא הוי רישא דומיא דסיפא מכל וכל שהשטר אינו בעולם כשמצוה ליתן והמנה הוא כבר בעולם אע״ג דבגמ׳ מוכח מרישא דסיפא איירי בבריא אלמא בעי דלהוי סיפא דומיא דרישא היינו משום דאים לן לאוקמי כולהו בחד גברא אבל מ״מ לא בעי לאשוינהו לגמרי יא: דהא דא בשך. תימה מאי פריך הא קי"ל (לקמן דף טו.) מלוה לקיים דברי המת אם כן לוקי מתניתין בבריא משום מלוה לקיים דברי המת וו"ל כיון דחכמים פליגי אר"מ ולית להו מלוה לקיים דברי המת אע"ג דקי"ל כר"מ לא בעי לאוקמי מתני" כיחידאה כדאשכחן בפ׳ כל הגט (לקמו ל.) דלא מוקי שמואל מחניתין יב כיחידאה כר׳ יוסי דאמר עשו שאינו זוכה כזוכה ° אע"ג דבפ״ק דבבא מליעא (דף יב.) סבר שמואל כווחיה ועוד י״ל דלא מלי לאוקמי מתני׳ משום דמלוה לקיים דברי המת דאם כן מאי איריא לבורין אפי׳ אין לבורין נמי דסבר הגמרא מלוה לקיים כו׳ שייך אפילו יבי במלוה דבבריא לא חיישיגן למנה קבור מדלא פירש וא״ת ולרב גופיה חיקשי דלוקמא משום דמלוה לקיים דברי המת אפילו אין לבורין ויש לומר דרב לא סבר לה כרבי מאיר אלא כר׳ יוסי יג כדפסיק שמואל בפרק מליאת האשה (כחובות דף סט:) נמי כר׳ יוסי 'ד ועוד מפרש ר"ת ^{טו} דלא אמרי' מלוה לקיים דברי המת אלא בדבר שהושלש מתחלה לכך ביד שליש דומיא דהמשליש מעות לבתו (שם דף סט:) ותנו שקל לבני (שם) ובמתני' משמע שלא הושלש לכך מתחלה מדלא קתני תנו מנה זה לפלוני ולא דמי להולך מנה לפלוני דלקמן דאמרי עלה מצוה לקיים דברי המת ואע"ג דלא תנא זה דהולך מנה לפלוני משמע שפיר בלא זה שמוסר לו באותה שעה להוליך יותר מבתנו מנה לפלוני וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמט.) גבי איסור גיורא דלא הוי מהני ביה טעמא דמלוה לקיים דברי המת בתריסר אלפי זוזי שהפקיד לרבא לפי שלא הופקדו מתחלה לחחם לרב מרי ויש לדחוק דשמא לא אמרי מצוה לקיים דברי המת אלא כשהשליש מתרצה ורבא לא היה חפץ להיות שליש לכך ועוד אומר ר"ת דבגר לא אמרי" מלוה לקיים דברי המת דכל דאיתיה בירושה מלוה לקיים דבריו הואיל ולא פסק כחו מאותו הממון דמכחו יורשין אבל גר דליחיה בירושה ופסק כחו מממונו™ אין מלוה לקיים דבריו וכי האי גווגא אמרינן המם דכל דאימיה בירושה אמנהן דנפנה וכשל מכי לי יים: ארת ספרים דגרסי שכיב מרע שאמר חנו מנה לפלוני מנסף נוחנין החם דכל דאימיה בירושה אימיה במחנת שכיב מרע כו'ים: ארת ספרים דגרסי שכיב מרע שאמר חנו מנה לפלוני מנסי נוחנין מנה סמם אין נוחנין דלמא מנה קבור קאמר ומפרש ר"י דה"פ דכשאמר מנססי נוחנין אפי׳ אמר מנה סמם ולא חיישינן למנה מנה זה נוחנין כשאינו מלוה לחת לו משלו רולה שיחנו מ"מ" והא דקחני מנה זה נוחנין כשאינו מלוה לחת לו משלו רולה שיחנו מ"מ" והא דקחני מנה זה נוחנין כשאינו מלוה לחת לו משלו רולה שיחנו מ"מ" והא דקחני מנה זה נוחנין כשאינו מלוה לחת לו משלו רולה שיחנו מ"מ" והא דקחני מנה זה נוחנין כשאינו מלוה לחת לו משלו רולה שיחנו מ"מ" והא דקחני מנה זה נוחנין בא מנה לחת לו משלו רולה שמודה ואומר חנו פקדון שיש לו בידי ולכך במנה סתם אין נותנין דלמא מנה קבור קאמר שמודה שהוא של פלוני ומתני׳ איירי בפקדון ולהכי בעינן לבורין דבלא לבורין חיישינן למנה קבור וא"ת ואמאי אוקי רב בפקדון לוקמי במתנה כדמשמע לשון תנו ואפי' באין לבורין וי"ל דהא כבר אשמעי' בבבא בתרא (דף קנא.) דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו אבל בפקדון אשמועי' דלא חיישינן שמא שלא להשביע את בניו אומר כן דכיון שאומר תנו הודאה גמורה היא אכן קשה לר"י על זה דא"כ אמאי מוקי לה בשכיב מרע בבריא נמי מצי לאוקמי בכה"ג וכ"מ דלא חיישיכן למנה קבור אלא בשכ"מ לפי שלא היה יכול לפרש מנה קבור מטורד חליו אבל בבריא מדלא פירש אינו מקפיד מאיזה יתנו לו א"כ לוקמא בבריא ואפי' באין לבורין לכן נראה דלא גרסי׳ מנכסי נותנין אלא אפי׳ במתנה חיישי׳ למנה קבור אלא גרסינן מנכסי מנה זה נותנין מנה סתם אין נותנין:

ומסיק מר זוטרא הני תלת מילי שוינהו רבנן כהלכתא בלא טעמא חדא הא אידך דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפטרופוס פי׳ להכניס ולהוציא ואעפ״י שכתבן לה בלשון מתנה לא קנאתן ואין טעם בינו לאשות או בשאו האא שאו האטונסט כי תוכני הוחבר או האבר שלובן מוד בינו שובה א קטאון האן טבט בדרב כחלכה למשה מסיני שאין בה טעם אלא כך תקנו חכמים והפקר ב"ד הה הפקר אידך דאמר ר" הינו א השיאי אשה לבנו גדול בבית קנאו פ"י בית מיוחד שאינו דר בו ועשאו לו בית חתנות אעפ"י שלא כתב לו מתנה עליו מסתמא קנאו ודוקא מנה לי בידך שכבר נתנו לו ולא אמר לו כלום בשעת הנתינה והשתא קא״ל הכי צריך מעמד שלשתן אבל אם א״ל בשעה שנתנו לו תנהו לפלוני זכה דהא אמרן כל האומר תנו כאומר זכו דמי ואין צריך מעמד שלשתן ולקמן נמי בעי׳ למימר הולך מנה זה לפלוני שאני חייב לו או תן מנה זה לפלוני שאני חייב לו זכה ואם בא לחזור אינו חוזר

ט. ווסד"א דןיכול לגרש ששלוחו של אדם כמותו קמ"ל. מוס' נ"ג קנה: ד"ה תנו גט. י. דלא ידעינן הא ממשנה דמי שאחזו. שס. 'א. [ע"ע תוס' ב"ב קנא: ד"ה תנו מנה]. "ב. דהמלוה מעות את הכהן ואת הלוי. מוס' נ"ג קמט. ד"ה דק6 מנממי. "ג. דלית לי" מצוה לקיים דברי המת. לשנ"ל. "ד. והכי פריך תלמודא כי צבורין מאי הוי הא לא משך, כלומר מדבעי צבורין א"כ לית ל" מצוה לקיים דברי המת וא"כ כי צבורין מאי הוי הא לא משך. מוס' הל6"ש. 10. [בתוס' ב"ב קמט. ד"ה דקא מגמרי הביאו בשם ר"י].

ל) בירושלמי לפנינו הגירסא שלא מדעתה וע"ש במפרשים. ב) נראה דוה ליון על מימרא דרב בגמ' שכ"מ שאמר וכו' מנה זה נותנים.

קניא לו אבל כשאומר לו מה שיש לי ברשותי יהא לפלוני לא קנה שאין רשותו קנה לאחרים וצריך שימשוך המקבל או שיאמר לו במעמד שלשתן ואפי' אם אמר לו בשעת המסידה תן מנה זה לפלוני דאמר". כל האומר תנו כאומר זכו דמי ואינו יכול לחזור בו בעי' למימר לקמן דוקא אם היה חייב ראובן לשמעון מנה שהלוהו או שהפקיד בידו שמעון ואם אמר ללוי תן מנה זו לשמעון אם רוצה ראובן ליתן לשמעון אותו מנה במתנה ואמר ללוי תן מנה זה לשמעון אם רוצה ראובן לחזור בו יכול ולא אמרינן גבי מתנה כל האומר תנו כאומר זכו דמי כ"א גבי חוב ופקדון. אבל אם היה במעמד שלשתן אפילו גבי מתנה נמי קנה המקבל ואע"ג דאמר לו תן ולא אמר לו זכה.

 (ע' מוס' מנחות קו: ד"ה כבש],
 (כבש],
 (בחובות יח.)
 (ג"ב קנח: לעיל ע:, בפשן, שר ובשרשה בה קלה (שני טי, בד"ב קולה (שי, שר) [ערקמן טו. ב"ב קולה (שר), ס) [קדושין מה. ב"ב היה קמה. לקמן יד:], ז) [עייבן, מ) [עייבן, שר) [עייבן, מיים מוסי כחובות יה. ב"דה מהו דמימו), ש) [ייחר בחיים בחוד דיים מהו דמימו), ש) [ייחר בחיים האריכות וביאור תמלא בתום׳ ב"ב קנא: ד"ה תנו], י) מ"ד מ"ז, יא) [ע' תוס' כתובות ב: ד"ה הרי זהן, יב) ל"ל אפילו במנה סתם דבברית. רש"ש, יג) [וע' תוס' ב"ב קמט. ד"ה דקא וכו' האריכו טובא],

גליון הש"ם

, תר"ה והא לא משך וכו' אע"ג דבפ"ק דב"מ סבר. וע' נתוס' שם שכתבו בדרך חחר וע' נהר"ן נדרים ד' ה ע"ב :ל"ה רי"א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה האומר תנו גט לאשתי גרסינן במתני׳ ולא גרסינן תן שלא מסר ליד נ"ב עיין בדברי הרא"ש (סימן י"ג): (ב) תום' ד"ה עבדא וכו' דמודו רבנן בעובד כוכבים דניחא ליה וכו' אבל צובד כוכבים שחין רשות:

מוסף רש"י

עבדא בהפקירא ניחא ליה. נוס לו להיות עבד ליה. נוח נו נהיות עבד
ויהא מותר בהפקר זימת
השפחות, מהיות בן חורין
להיות מותר בבת ישראל, דלא
זילא ליה ולא שכיחא ליה
להפקירא (בתובות יא.). לא יתנו לאחר מיתה. ואפילו רבגן דאמרי שיחרורי עבדים זכות הוא ווכין לאדם שלא זכות הוא חכין לאדם שלא בפניו, נהי דלהכי זכי בים בפניו, נהי דלהכי זכי בים בפניו, ניהו דלה מני לניהודר, מיהו מודו בכל דלה מני ללידיה לא היו מקדים תו לא היי שיחרורים שחרור, דנפקא ליה רשותיה מיניה וחייל מיה רשותיה מיניה וחייל עליה רשותי חיים שלאחן, למני עליה רשות חופשן, המני שלאחן, למני לו די נותר בישות מותם, מתר לו כן (קדושין מח.) נפקד נת כן (אוושין נווו) נפקר ומפקיד ומקבל מתנה, קגה. כך תקנו חכמים לפי שהדבר ק יוקן. תדיר הוא בין הבריות ולא הזקיקו חכמים להקנות בקנין ו**כעליס** (רשב"ם ב"ב קמד.) מתלת הלכתה בלה טעמה הוא, ולפי שהדבר נהוג בין הסוחרים והחנונים תקנו את הדבר להנות באמירה במעמד שלשתן, לפי שאין קנין מועיל בדבר שאין בעין (שם קמח.).

מוסף תוספות

א. מטעם זה. תוס' הרח"ש. ב. אבל אשה וכו'. תוס' הרא"ש. ג. ודומשמע שנתנו נט, T. דאמר וכו׳ חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות, הלכך לא [זכה] לו השליח. שס. ה. דאמרי זכות הוא לו. שס. וו. [שם תוס׳ מביאו בשם ר״י]. I. דהוי שמעי׳ דבשכיב מרע איירי מדתני כתבו, ומדתני תנו שטר שחרור זה לעבדי אשמועינן חידוש. שס. . ח. משום חידוש, אפי׳ איירי